

Van Prinsessedag tot Koningsdag

Op 27 april is het Koningsdag. Dat is de nationale feestdag waarop de verjaardag van koning Willem-Alexander wordt gevierd. Op 30 april 2013 werd Willem-Alexander koning der Nederlanden. Hij volgde zijn moeder, koningin Beatrix op. Willem-Alexander was toen net 46 jaar geworden. Koningsdag werd voor het eerst op 27 april gevierd nadat Willem-Alexander koning werd. Maar de feestdag waarmee we de verjaardag van de koning of koningin vieren, bestaat al veel langer. Het was alleen niet altijd op 27 april. En lange tijd heette de dag ook anders.

Het begon ooit als Prinsessedag. Dat was op 31 augustus 1885. Toen werd prinses Wilhelmina 5 jaar. In november 1890 overleed haar vader, koning Willem III. Vanaf dat moment was prinses Wilhelmina de koningin. De naam Prinsessedag veranderde toen in 'Koninginnedag'. Pas toen Wilhelmina 18 jaar werd, ging zij Nederland ook echt besturen. Tot die tijd deed haar moeder Emma dat.

Op 4 september 1948 werd koningin Wilhemina opgevolgd door haar dochter Juliana. Vanaf dat moment werd Koninginnedag op 30 april gevierd. Dat was namelijk verjaardag van koningin Juliana. De oudste dochter van Juliana was Beatrix, geboren op 31 januari 1938. Zij werd koningin op 30 april 1980. In de jaren dat Beatrix koningin was, bleef Koninginnedag gevierd worden op 30 april, ter ere van Juliana.



Wilhelmina, Juliana,
Beatrix en Willem-
Alexander

Rekenvraag A

Voor de hoeveelste keer wordt dit jaar Koningsdag gevierd?

Rekenvraag B

Op welke datum ging koningin Wilhelmina Nederland besturen?

Rekenvraag C

Hoeveel jaar was Koninginnedag op 30 april?

Oranjekoek op Keningsdei

Dit jaar viert de koninklijke familie Koningsdag (in het Fries is dit Keningsdei) in de Friese plaats Dokkum. Misschien krijgt de familie wel een lekkere oranjekoek te eten. Dit is een bekende Friese lekkernij, die op feestdagen zoals op Koningsdag extra vaak gegeten wordt. Hoewel de koek 'oranjekoek' wordt genoemd, is de bovenkant niet oranje, maar vaak roze van kleur. De koek heet 'oranjekoek' omdat er sinaasappelrasp in het deeg zit. Wil je zelf ook eens Friese oranjekoek maken? Volg dan onderstaand recept.



Recept voor Friese oranjekoek:

- Doe alle ingrediënten voor het deeg in een kom. Begin met 50 ml water. Meng alles goed door elkaar. Als het deeg erg droog is, voeg je wat extra water toe. Kneed tot je een stevig deeg hebt.
- Verdeel het deeg in 2 delen. Rol elk deel uit tot ongeveer 20 x 20 cm en leg 1 deel op de bodem van een bakvorm.
- Meng amandelspijs en ei door elkaar. Verdeel dit mengsel over het deeg dat al in de vorm zit. Rol de rest van het deeg ook uit en leg dit op de laag spijs in de vorm.
- Bak de Friese oranjekoek in 30 minuten op 170°C. Laat de koek helemaal afkoelen in de vorm.
- Maak glazuur van poedersuiker, sinaasappelsap en kleurstof. Verspreid dit over de koek heen. Laat het glazuur even drogen en snijd de koek daarna in stukken.
- Klop slagroom en suiker stijf en doe het in een spuitzak. Spuit op ieder stukje koek een toefje slagroom en plaats er een partje mandarijn op.

Dit heb je nodig voor 16 stukjes oranjekoek:

Deeg

50 tot 75 ml water
 350 gram bloem
 1,5 tl bakpoeder
 200 gram witte basterdsuiker
 30 gram ongezoeten roomboter
 1 ei M
 2 tl anijszaad
 1 tl nootmuskaat
 rasp van 1 sinaasappel
 snuf zout

Vulling en topping

250 gram amandelspijs
 half ei
 100 gram poedersuiker
 1 el sinaasappelsap
 roze kleurstof
 250 ml slagroom
 2 el fijne kristalsuiker
 mandarijnpartjes

Rekenvraag A

Hoe groot wordt ieder stukje Friese oranjekoek ongeveer als je het recept aanhoudt?

Tip: Teken de lap deeg.

Rekenvraag B

Sifra heeft een potje nootmuskaat van 45 gram. Hoeveel keer kan ze het potje gebruiken voor dit recept? Tip: een theelepel nootmuskaat is ongeveer 2,2 g.

Rekenvraag C



Je maakt Friese oranjekoek voor je klas en iedere leerling krijgt een stukje. Hoeveel van alle ingrediënten heb je nodig? Maak een boodschappenlijstje.

Kaatsen

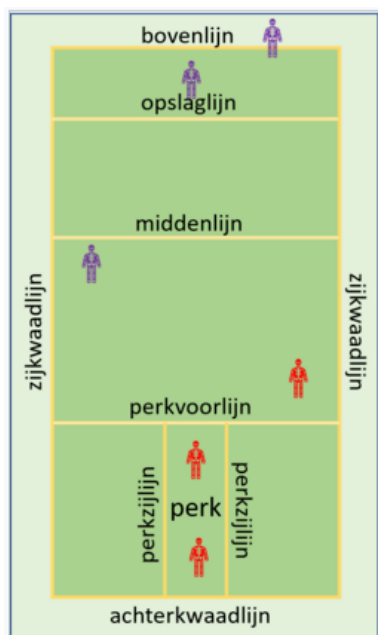
Op Koningsdag doet koning Willem-Alexander vaak mee aan sportieve spellen, zoals zaklopen, toiletpot werpen of dansen. Misschien wordt hij dit jaar uitgedaagd om te kaatsen. Kaatsen is een typisch Friese sport, waarbij 2 teams op een kaatsbaan proberen een harde bal zo ver mogelijk weg te slaan. Als de bal is opgeslagen, moeten de 2 spelers die in het perk staan de bal terugkaatsen voordat hij de grond raakt. Het andere team probeert slim te slaan en punten te scoren door de bal zo te plaatsen dat het de spelers in het perk hem niet goed kunnen terugspelen.

Om een kaatsbaan te maken, wordt op een grasveld met kunststof lijnen een speelveld uitgezet van 61 m lang en 32 m breed. Het perk is 19 m lang en 5 m breed. Kinderen spelen op een kleiner veld met een kleiner perk. Zo blijft het spel voor kinderen sneller en eerlijker omdat ze nog minder ver kunnen slaan.



© Wikimedia Commons

In Friesland spelen duizenden kinderen de sport kaatsen.



Puntentelling bij kaatsen:

- Punten worden altijd in **stapjes van 2** gegeven: **2 – 4 – 6 – eerst**.
- Een **eerst** is dus het moment waarop een team **8 punten** heeft gehaald. Daarna begint de telling opnieuw bij 0–0.
- **Twee eersten vormen één spel**, en wie als eerste **drie spellen** haalt, wint de partij.

Rekenvraag A

Bij jongens van 16 jaar zijn de afmetingen van het perk 17 x 4,5 m. Hoeveel kleiner is de oppervlakte van dat perk dan van het perk uit een volwassen veld?

Rekenvraag B

Hoeveel punten heeft een team minimaal nodig om een partij te winnen?

Rekenvraag C



Kijk goed naar de puntentelling. Bij welke uitslag was het waarschijnlijk een spannende partij waarbij de teams aan elkaar gewaagd waren?

Stappenplan Rekenen

stap 1

Ik kijk naar de tekst en ik let op:

- de titel • het plaatje • de getallen • de tabel of de grafiek
- Waar zal het over gaan?*

Ik lees de tekst en ik let extra op:

- de getallen • de rekenwoorden
- Begrijp ik wat ik lees? Begrijp ik de tabel of de grafiek?*
-

stap 2

Ik lees de rekenvraag

- Begrijp ik de vraag?
 - En kan ik hem in eigen woorden zeggen?
-

stap 3

Ik bedenk hoe ik de rekenvraag oplos

- Weet ik welke informatie ik nodig heb?*
 - Is een kladblaadje (om uit te rekenen of te tekenen) misschien handig?*
-

stap 4

Ik beantwoord de rekenvraag

stap 5

Ik controleer of mijn antwoord kan kloppen

